

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL LIETUVOS HIGIENOS NORMOS HN 75:2010 „ĮSTAIGA, VYKDANTI
IKIMOKYKLINIO IR (AR) PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMĄ.
BENDRIEJI SVEIKATOS SAUGOS REIKALAVIMAI“ PATVIRTINIMO**

2010 m. balandžio 22 d. Nr. V-313
Vilnius

Įgyvendindamas Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo (Žin., 2002, Nr. [56-2225](#); 2007, Nr. [64-2455](#)) 36 straipsnio 1 dalį:

1. T v i r t i n u Lietuvos higienos normą HN 75:2010 „Įstaiga, vykdanči ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ (pridedama).

2. P r i p a ž i s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. balandžio 30 d. įsakymą Nr. V-366 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 75:2008 „Ikimokyklinio ugdymo mokykla: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. [54-2005](#)).

3. P a v e d u viceministrui pagal administravimo sritį kontroliuoti šio įsakymo vykdymą.

4. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2010 m. liepos 1 d.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

RAIMONDAS ŠUKYS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministro
2010 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. V-313

**LIETUVOS HIGIENOS NORMA HN 75:2010 „ĮSTAIGA, VYKDANTI
IKIMOKYKLINIO IR (AR) PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMĄ.
BENDRIEJI SVEIKATOS SAUGOS REIKALAVIMAI“**

I. TAIKYMO SRITIS

1. Ši higienos norma nustato pagrindinius įstaigų, įmonių ar grupių, kurios vykdo ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas (toliau – įstaiga), ugdymo proceso organizavimo sveikatos saugos reikalavimus.

2. Ši higienos norma taikoma projektuojant, statant, rekonstruojant, remontuojant, įrengiant, naudojant ir eksploatuojant įstaigas.

3. Šios higienos normos reikalavimai privalomi asmenims, projektuojantiems, statantiems, įrengiantiems, rekonstruojantiems, naudojantiems, eksploatuojantiems įstaigų statinius ir (ar) patalpas, vykdančioms ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas ir kontrolę vykdančioms institucijoms.

II. NUORODOS

4. Teisės aktai, į kuriuos šioje higienos normoje pateiktos nuorodos:

4.1. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (Žin., 1991, Nr. [23-593](#); 2003, Nr. [63-2853](#));

4.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 7 d. nutarimas Nr. 544 „Dėl darbų ir veiklos sričių, kuriose leidžiama dirbti asmenims, tik iš anksto pasitikrinusiems ir vėliau periodiškai besitikrinantiems sveikatą dėl užkrečiamųjų ligų, sąrašo ir šių asmenų sveikatos tikrinimo tvarkos“ (Žin., 1999, Nr. [41-1294](#); 2002, Nr. [73-3127](#));

4.3. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos 1998 m. birželio 23 d. įsakymas Nr. 257 „Dėl techninių normų TN 01:1998 patvirtinimo“ (Žin., 1998, Nr. [58-1631](#));

4.4. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. lapkričio 29 d. įsakymas Nr. 515 „Dėl sveikatos priežiūros įstaigų veiklos apskaitos ir atskaitomybės tvarkos“ (Žin., 1999, Nr. [103-2972](#));

4.5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymas Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“ (Žin., 2000, Nr. [47-1365](#));

4.6. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gegužės 14 d. įsakymas Nr. 242 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.11. 01:2002 „Statinių pripažinimo tinkamais naudoti tvarka“ patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [60-2475](#));

4.7. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. liepos 8 d. įsakymas Nr. 358 „Dėl Biocidų autorizacijos ir registracijos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [79-3361](#));

4.8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 11 d. įsakymas Nr. V-450 „Dėl Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijos teikiant pirmąją medicinos pagalbą, pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlių ir pirmosios pagalbos rinkinių“ (Žin., 2003, Nr. [79-3605](#));

4.9. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 23 d. įsakymas Nr. V-455 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [79-3606](#));

4.10. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 24 d.

įsakymas Nr. V-951 „Dėl statistinės apskaitos formos Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“ patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. [3-38](#));

4.11. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. rugsėjo 1 d. įsakymas Nr. V-675 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 15:2005 „Maisto higiena“ patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. [110-4023](#));

4.12. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2008 m. spalio 15 d. įsakymas Nr. B1-527 „Dėl Maisto tvarkymo subjektų patvirtinimo ir registravimo reikalavimų patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. [123-4693](#));

4.13. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. vasario 27 d. įsakymas Nr. V-137 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 90:2006 „Dezinsekcijos ir deratizacijos bendrieji saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. [27-918](#));

4.14. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. gegužės 10 d. įsakymas Nr. V-362 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 35:2007 „Didžiausia leidžiamų cheminių medžiagų (teršalų) koncentracija gyvenamosios aplinkos ore“ patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. [55-2162](#));

4.15. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. liepos 2 d. įsakymas Nr. V-555 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 33:2007 „Akustinis triukšmas. Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamosios ir visuomenės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. [75-2990](#));

4.16. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. V-791 „Dėl Ūkinės komercinės veiklos rūšių, kurioms būtinas leidimas-higienos pasas, sąrašo bei leidimų-higienos pasų išdavimo taisyklių“ patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. [106-4352](#));

4.17. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. sausio 28 d. įsakymas Nr. V-69 „Dėl privalomojo pirmosios pagalbos mokymo programos, privalomojo higienos įgūdžių mokymo programos ir privalomojo mokymo apie alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai mokymo programos patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. [14-490](#));

4.18. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gruodžio 5 d. įsakymas Nr. V-946 „Dėl Pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židinių privalomojo aplinkos kenksmingumo pašalinimo (dezinfekcijos, dezinsekcijos, deratizacijos) tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. [146-5336](#)).

III. BENDROSIOS NUOSTATOS

5. Šioje higienos normoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme [4.1] ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

6. Įstaigoje turi būti sudarytos saugios ugdymo sąlygos.

7. Įstaiga gali veikti tik teisės akto [4.6] nustatyta tvarka pripažintame tinkamu naudoti pastate.

8. Įstaiga gali vykdyti veiklą tik teisės akto [4.16] nustatyta tvarka gavusi leidimą-higienos pasą.

9. Ugdymo grupės formuojamos iš to paties arba skirtingo amžiaus vaikų, užtikrinant vaiko dienos ir ugdymo režimo fiziologinius ir amžiaus ypatumus: grupėse iki 1 metų amžiaus gali būti ne daugiau kaip 6 vaikai, nuo 1 iki 1,5 metų – ne daugiau kaip 10 vaikų, nuo 1,5 iki 3 metų – ne daugiau kaip 15 vaikų, nuo 3 iki 7 metų – ne daugiau kaip 20 vaikų. Skirtingo amžiaus vaikų grupėse nuo gimimo iki 3 metų gali būti ne daugiau kaip 8 vaikai. Grupių sąrašai turi būti sudaromi neviršijant pagal amžiaus grupes nurodyto vaikų skaičiaus.

10. Vienas sutrikusio intelekto, kurčias, neprigirdintis, aklas, silpnaregis, turintis judesio ir padėties, kompleksinių, elgesio, žymių kalbos ar kitų komunikacijos sutrikimų, neįgalus vaikas, integruotai ugdomas įstaigos grupėje, prilyginamas dviem tos grupės, kurioje ugdomas, vaikams, todėl atitinkamai mažinamas 9 punkte nustatytas grupės vaikų skaičius.

11. Specialiosios ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo grupės

komplektuojamos taip:

11.1. turinčių vidutinį, žymų ir labai žymų intelekto sutrikimą – ne daugiau kaip 6 vaikai; aklujų – ne daugiau kaip 6 vaikai; silpnaregių – ne daugiau kaip 10 vaikų; sutrikusios klausos – ne daugiau kaip 6 vaikai; turinčių žymių kalbos ar kitų komunikacijos sutrikimų – ne daugiau kaip 10 vaikų; turinčių judesio ir padėties sutrikimų – ne daugiau kaip 8 vaikai; turinčių kompleksinių raidos sutrikimų – ne daugiau kaip 6 vaikai; turinčių kompleksinių raidos sutrikimų (ir judesio, ir padėties) – ne daugiau kaip 3 vaikai;

11.2. vienas aklasis specialiojoje silpnaregių ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo grupėje, vienas turintis kompleksinių raidos sutrikimų ar neįgalus vaikas specialiojoje ikimokyklinėje ir (ar) priešmokyklinėje grupėje prilyginamas dviem tos grupės vaikams.

12. Vienu metu grupėje su vaikais nuo gimimo iki 1 metų amžiaus turi dirbti ne mažiau kaip 2 pedagogai; su vaikais nuo 1 iki 7 metų turi dirbti ne mažiau kaip 2 darbuotojai, iš jų – ne mažiau kaip 1 pedagogas (ikimokyklinio ugdymo auklėtojas ar priešmokyklinio ugdymo pedagogas).

13. Jei įstaigoje vaikų ugdymas vykdomas ilgiau nei 4 val., turi būti organizuojamas vaikų maitinimas ir poilsis tam skirtose patalpose ir (ar) pritaikytose erdvėse.

14. Kiekvienoje įstaigos grupėje turi būti įmonės pirmosios pagalbos rinkinys. Rinkinio sudėtis ir apimtis turi atitikti teisės akto [4.8] reikalavimus. Už pirmosios pagalbos rinkinio priežiūrą ir jo papildymą turi būti paskirtas atsakingas asmuo.

15. Įstaigos darbuotojai turi tikrintis sveikatą teisės aktų [4.2, 4.5] nustatyta tvarka.

16. Įstaigos darbuotojai gali dirbti tik teisės akto [4.17] nustatyta tvarka įgiję žinių higienos, o pedagoginiai darbuotojai – ir pirmosios pagalbos teikimo klausimais.

17. Asmens medicininės knygeles (forma Nr. F-048/a [4.4]) ir sveikatos žinių pažymėjimus darbuotojai turi laikyti darbovietėje pas vadovo paskirtą atsakingą asmenį.

18. Ant įstaigos pastato stogo draudžiama įrengti judriojo radijo ryšio sistemų bazines stotis ar jų dalis, išskyrus atvejus, kai kiti teisės aktai nustato kitaip.

IV. SKLYPAS / TERITORIJA

19. Naujai statomų įstaigų sklypo / teritorijos dydis nustatomas atsižvelgiant į planuojamą vaikų skaičių. Minimali neužstatyta sklypo / teritorijos dalis, skirta vaikų žaidimo aikštelėms, turi būti ne mažesnė kaip po 6 kv. m ploto vienam vaikui.

20. Įstaiga, ugdanti iki 50 vaikų, gali naudotis kita vaikų žaidimui tinkančia erdve. Tokiu atveju turi būti numatytas saugus vaikų nuvykimas, buvimas toje erdvėje ir grįžimas į įstaigą.

21. Draudžiama mažinti veikiančios įstaigos sklypo / teritorijos dydį.

22. Įstaigos sklypas / teritorija turi būti aptverta ne žemesne kaip 1,5 m aukščio tvora. Įstaigos sklypas / teritorija turi būti sistemingai valomas. Draudžiama sodinti ir auginti 1 priede nurodytus nuodingus augalus.

23. Visi sklype / teritorijoje esantys įrenginiai turi būti saugūs, t. y. patikimai pritvirtinti, išdėstyti saugiu atstumu, turi atitikti vaikų amžių ir ūgį, ugdymo poreikius.

24. Žaidimo aikštelėse turi būti sudaryta galimybė apsaugoti vaikus nuo tiesioginių saulės spindulių ir kritulių.

25. Žaidimų aikštelės, atsižvelgiant į žaidimų pobūdį, turi būti padengtos saugia danga.

26. Ūkinėms reikmėms skirtoje aikštelėje turi būti įrengta buitinių atliekų konteineriams skirta vieta su kieta danga ir pastoge, dengiančia konteinerius nuo kritulių. Ji turi būti aptverta ne žemesniu kaip 1,2 m aukščio aptvaru iš trijų pusių. Konteineriai turi būti su sandariai uždaromais dangčiais. Savivaldybės nustatyta tvarka buitinėms atliekoms tvarkyti gali būti naudojami ir kiti saugūs įrenginiai ir atliekų tvarkymo būdai.

27. Tamsiu paros metu įstaigos darbo laiku įėjimas į pastatą ar patalpas turi būti apšviestas.

V. PATALPOS IR JŲ ĮRENGIMAS

28. Įstaigos patalpose gali būti organizuojamas neformalusis suaugusiųjų švietimas ir bendruomenės kultūriniai renginiai, kurie turi būti organizuoti taip, kad vaikai būtų apsaugoti nuo neigiamų veiksnių, galinčių turėti įtakos vaikų ugdymui, saugai ir sveikatai.

29. Laiptai, laiptų aikštelės turi būti įrengtos taip, kad būtų užtikrinta vaikų sauga.

30. Įstiklintos durų dalys iš abiejų pusių turi būti apsaugotos nuo atsitiktinio susidūrimo, atsitreškimo, smūgių ir susižalojimo rizikos.

31. Iki 3 metų amžiaus vaikų grupių patalpos įrengiamos pirmame aukšte su atskiru išėjimu į lauką.

32. Įstaigoje turi būti šios patalpos / erdvės:

32.1. iki 1 metų vaikų grupėse: priėmimo-nusirengimo, žaidimų, miegamojo, tualetoprausyklos, virtuvėlės;

32.2. nuo 1 iki 7 metų vaikų grupėse: priėmimo-nusirengimo, žaidimų-miegamojo / poilsio, tualetoprausyklos.

33. Įrengiant patalpas / erdves ir komplektuojant grupes, vienam vaikui iki 3 metų grupėje turi būti numatytas ne mažesnis kaip 4,3 kv. m plotas, 3–7 metų grupėje – 4 kv. m plotas, o specialiųjų poreikių turinčiam vaikui – 5 kv. m (neįskaičiuojamos tualetoprausyklos ir virtuvėlės patalpos / erdvės).

34. Vaikams nuo 1,5 iki 7 metų gali būti įrengiama bendra valgymo salė. Vienam vaikui valgymo salėje turi būti skiriama ne mažiau kaip 1 kv. m ploto. Turi būti numatyta vieta grupių indams laikyti ir indų plovimo patalpa / erdvė.

35. Naminiai gyvūnai laikomi tik atskiroje patalpoje, išskyrus akvariumus su žuvytėmis, kurie saugiai įrengti gali būti laikomi ir vaikų ugdymo patalpose. Laikomi gyvūnai turi būti sveiki, saugūs vaikams ir suaugusiesiems, lengvai prižiūrimi.

36. Skalbykloje turi būti šios patalpos /erdvės: nešvarių skalbinių priėmimo, skalbimo, lyginimo, džiovinimo, švarių skalbinių laikymo ir išdavimo.

37. Skalbyklų patalpos ir technologiniai įrenginiai turi būti išdėstyti taip, kad švarių ir nešvarių skalbinių srautai technologinio proceso metu nesusisiektų. Įstaigoje, kurioje nėra skalbyklos, turi būti speciali vieta nešvariems skalbiniams rinkti ir rūšiuoti.

38. Triukšmas įstaigos patalpose neturi viršyti teisės akte [4.15] nurodytų lygių.

39. Įstaigoje visi įrenginiai ir baldai turi būti saugūs, tvarkingi, pritaikyti vaikams pagal jų ūgį, amžiaus ypatumus.

40. Specialiųjų poreikių vaikai, kurių galimybės ugdytis ir dalyvauti visuomenės gyvenime yra ribotos dėl įgimtų ir įgytų sutrikimų, ugdomi jiems pritaikytoje aplinkoje:

40.1. sutrikusios klausos vaikai turi sėdėti prie vienviečių stalų, sustatytų puslankiu prieš pedagogo stalą, jiems turi būti įrengta šviesos signalizacija / skambučiai;

40.2. sutrikusio regėjimo vaikai turi turėti vienvietį stalą, pritaikytą piešimo/rašymo priemonėms laikyti.

41. Elektros lizdai ugdymo patalpose vaikams prieinamose vietose turi būti uždenkti specialiomis apsaugos priemonėmis.

42. Vaikų ugdymo patalpose langai turi turėti langų atidarymo ribotuvus.

43. Vaikų priėmimo-nusirengimo patalpoje turi būti įrengtos individualios spintelės ar kitokie įrenginiai vaikų drabužiams ir asmeniniams daiktams.

44. Jei įstaigoje vaikai maitinami grupėje, turi būti įrengta patalpa / erdvė su plautuve grupių indams plauti, indų džiovykla ir spinta švarems indams laikyti.

45. Vaikai gali miegoti jų ūgį atitinkančiose lovose kietu pagrindu arba ant jų ūgį atitinkančių čiužinių, kurių aukštis turi būti ne mažesnis kaip 7 cm. Atsižvelgiant į vaiko amžių ir lovos aukštį, įrengiamos saugos priemonės, kad vaikas neiškristų. Iki 1,5 metų amžiaus vaikams skirtos lovos turi būti su sienelėmis:

45.1. lovų ar čiužinių turi būti tiek, kiek grupėje yra pietų miegą miegančių vaikų;

45.2. lovos ar čiužiniai turi būti sustatyti taip, kad būtų galima laisvai prieiti prie kiekvieno vaiko;

45.3. kiekvieno vaiko lova ar čiužinys ar patalynė ženklinami tuo pačiu ženklu ar numeriu kaip ir vaiko rankšluostinė ar rankšluostis.

46. Naujai statomų ir rekonstruojamų įstaigų sanitarinių įrenginių skaičius priklauso nuo vaikų skaičiaus, tačiau turi būti ne mažesnis kaip 1 unitazas septyniems vaikams, 1 praustuvė penkiems vaikams, 1 pusvonė su lanksčiu dušo rageliu vienai vaikų grupei.

47. Jeigu naudojami naktipuodžiai, tualetuose-prausyklose turi būti sąlygos naktipuodžiams plauti. Kiekvieno vaiko naktipuodis ženklinamas tuo pačiu ženklu kaip ir vaiko rankšluostinė ar rankšluostis.

48. Tualetuose-prausyklose turi būti pakankamas kiekis asmens higienos priemonių.

49. Praustuvės įrengiamos tokia aukštyje, kad skirtingo amžiaus vaikai galėtų patogiai ir saugiai jomis naudotis.

50. Vaikams unitazai įrengiami ne mažesnėse kaip 0,6 kv. m kabinose. Tarp kabinų turi būti ne žemesnė kaip 1,2 m aukščio pertvara su 0,15 m tarpu nuo grindų.

51. Tualetai darbuotojams įrengiami ne grupės tualetu-prausyklos patalpose.

52. Visi sanitariniai įrenginiai turi būti veikiantys ir techniškai tvarkingi. Draudžiama mažinti veikiančiose įstaigose įrengtų sanitarinių įrenginių skaičių ir palikti šių įrenginių mažiau, nei nurodyta 46 punkte.

53. Techninės priemonės (kompiuteriai, televizoriai) gali būti naudojamos ugdant 3 m. ir vyresnius vaikus:

53.1. visa kompiuterinė įranga turi būti saugi ir nepavojinga sveikatai;

53.2. atstumas nuo vieno vaizduoklio ekrano iki kito vaizduoklio užpakalinio paviršiaus turi būti ne mažesnis kaip 2 m, o tarp šoninių paviršių – ne mažesnis kaip 1,2 m;

53.3. kompiuterizuota vieta turi būti įrengta taip, kad vaikas galėtų laisvai prie jos prieiti, turėtų pakankamai erdvės judesiams atlikti bei kūno padėčiai keisti;

53.4. prie vieno vaizduoklio gali sėdėti ne daugiau kaip vienas vaikas;

53.5. atstumas nuo vaizduoklio ekrano iki vaiko akių turi būti ne mažesnis kaip 0,4 m, akių žiūrėjimo linija su ekrano plokštuma turi sudaryti statų kampą;

53.6. vaizdas ekrane turi būti ryškus, nejudėti, nespindėti, nemirgėti, būti be vaiką varginančių šešėlių ir atspindžių. Šviesos šaltiniai turi neakinti, neatsispindėti ekrane;

53.7. kompiuteriams prijungti turi būti atskira trilaidė maitinimo linija su atskiru įžeminimo laidu. Laidai turi būti izoliuoti ir apdengti apsauginiais loveliais;

53.8. elektromagnetinio lauko lygis, jonizuojančioji spinduliuotė turi atitikti visuomenės sveikatos priežiūros teisės akto [4.3] reikalavimus;

53.9. televizoriaus ekrano įstrižainė turi būti ne mažesnė kaip 59 cm. Atstumas nuo ekrano iki arčiausiai sėdinčių vaikų turi būti ne mažesnis kaip 2 m.

54. Visų įstaigos patalpų grindys, sienos, tualetų kabinos ir lentynos turi būti lygios, o jų apdaila lengvai valoma drėgnu būdu ir atspari valymo priemonėms.

55. Įstaigose, kuriose yra vaikų su regėjimo sutrikimais, laiptai, turėklai, grindų danga, durų, durų rankenų, išsikišusių kambario detalių, baldų ir kitų įrenginių spalva turi būti kontrastinga sienų spalvai.

VI. ŠILDYMAS IR VĖDINIMAS

56. Naujai statant ir rekonstruojant įstaigos pastatą ir įrengiant patalpas turi būti suprojektuotos ir įrengtos tokios mikroklimato bei oro kokybės parametrus palaikančios ir reguliuojančios šildymo, vėdinimo ir (ar) oro kondicionavimo sistemos, kad visose patalpose būtų galima palaikyti šios higienos normos bei teisės akto [4.14] nustatytus mikroklimato ir oro kokybės parametrus.

57. Šildymo prietaisai ir įrenginiai turi būti saugūs, prieinami valyti, aštrios briaunos apsaugotos nuimamomis grotelėmis. Draudžiama tam tikslui naudoti medžio drožlių plokštes.

58. Temperatūra patalpose šaltuoju metų laikotarpiu turi atitikti dydžius, nurodytus šios higienos normos 1 lentelėje.

1 lentelė. Kai kurių patalpų oro temperatūros parametrai šaltuoju metų laikotarpiu

Patalpos pavadinimas	Oro temperatūra, °C
Priėmimo-nusirengimo patalpa	20–23
Žaidimų kambarys	20–23
Miegamasis	18–22
Tualetas-prausykla	19–23
Kūno kultūros-muzikos salė	18–20
Sveikatos kabinetas	20–23
Kompiuterinės įrangos patalpa	20–22
Koridoriai	18–21
Laiptinės	18–21

59. Judesio ir padėties sutrikimų turinčių vaikų žaidimų kambariuose ir vaikų iki 1 metų grupių patalpose šaltuoju metų laikotarpiu temperatūra turi būti 21–23 °C.

60. Vaikų ugdymo patalpose oro drėgnis turi būti 40–60 proc.

61. Oro judėjimo greitis šaltuoju metų laikotarpiu vaikų ugdymo patalpose, koridoriuose turi būti ne didesnis kaip 0,15 m/sek.

62. Grindų temperatūra šaltuoju metų laikotarpiu vaikų iki 3 metų ugdymo patalpose turi būti 18–26 °C.

63. Įstaigose turi būti numatytas natūralus ir mechaninis patalpų vėdinimas.

63.1. Įstaigose vaikų ugdymo patalpose natūralus vėdinimas turi būti užtikrinamas varstomais langais ir natūralios traukos kanalais.

63.2. Naujai statomų ir rekonstruojamų įstaigų vaikų ugdymo patalpose įrengiant langus su stiklo paketais turi būti įrengiamas mechaninis tiekiamasis-ištraukiamasis patalpų vėdinimas.

63.3. Virtuvės patalpose turi būti įrengta tokia oro ištraukimo sistema, kuri apribotų garų, kvapų sklidimą į gretimas patalpas.

63.4. Grupių tualetuose-prausyklose, skalbyklose, virtuvės patalpose turi būti atskiri traukos kanalai.

63.5. Vėdinimo kanalai iš maisto tvarkymo patalpų neturi eiti per grupių patalpas.

VII. VANDENS TIEKIMAS IR NUOTEKOS

64. Geriamojo vandens kokybė turi atitikti visuomenės sveikatos teisės akto [4.9] reikalavimus.

65. Karštas ir šaltas vanduo turi būti nuolat tiekiamas virtuvės patalpose, skalbykloje, sveikatos, logopedo kabinetuose, vaikų iki 1 m. grupės žaidimų kambaryje, grupės indų plovykloje, visų grupių tualetuose-prausyklose, tualetuose, baseinuose, gyvūnų laikymo patalpoje.

66. Karšto vandens temperatūra tualetuose-prausyklose vaikams įrengtuose maišytuvuose turi būti ne žemesnė kaip 37° C ir ne aukštesnė kaip 42° C.

VIII. APŠVIETIMAS

67. Natūralus apšvietimas:

67.1. vaikų ugdymo patalpose turi būti tiesioginis natūralus apšvietimas. Natūralios apšvietos koeficiento vertė vaikų ugdymo patalpose turi būti ne mažesnė kaip 1,5 proc.

toliausiame nuo lango taške, o insoliacija – ne trumpesnė kaip 3 val.;

67.2. vaikų ugdymo patalpose turi būti įrengtos apsaugos nuo tiesioginių saulės spindulių priemonės.

68. Dirbtinis apšvietimas:

68.1. visose įstaigos patalpose turi būti įrengtas dirbtinis apšvietimas. Patalpų dirbtinės apšvietos mažiausios ribinės vertės pateiktos šios higienos normos 2 lentelėje;

2 lentelė. Kai kurių patalpų dirbtinės apšvietos mažiausios ribinės vertės

Patalpos pavadinimas	Apšvieta, lx		Paviršius, kuriam taikoma apšvieta
	liuminescencinės lempos	kaitrinės lempos	
Žaidimų kambarys	300	150	Horizontalus paviršius 0,5 m aukštyje nuo grindų
Kūno kultūros-muzikos salė	200	100	Horizontalus paviršius 0,5 m aukštyje nuo grindų
Priėmimo-nusirengimo patalpa	200	100	Horizontalus paviršius 0,8 m aukštyje nuo grindų
Miegamasis	75	30	Horizontalus paviršius 0,5 m aukštyje nuo grindų
Kompiuterinės įrangos patalpa	300	–	Horizontalus paviršius 0,5 m aukštyje nuo grindų

68.2. patalpoje / erdvėje, kurioje ugdomas sutrikusio regėjimo vaikas, apšvietimas turi būti ne mažesnis kaip 500 lx. Esant gydytojo rekomendacijai, turi būti papildomai įrengtas vietinis apšvietimas;

68.3. įstaigos vaikų ugdymo patalpose turi būti naudojami vienodai šviesą išskleidantys šviestuvai.

IX. SKLYPO / TERITORIJOS, PATALPŲ, ĮRENGINIŲ, INVENTORIAUS, ŽAISLŲ PRIEŽIŪRA

69. Įstaigos sklypas / teritorija turi būti sistemingai valomas, prižiūrimas.

70. Smėlis sklypo / teritorijos vaikų žaidimo dėžėse turi būti keičiamas ar atnaujinamas kasmet ir pagal epidemiologines reikmes, nustčius askaridžių, plaukagalvių, toksokarų kiaušinėlius. Smėlis turi būti perkamas pagal poreikį.

71. Smėlio dėžės turi būti apsaugotos nuo užteršimo.

72. Šiukšlių konteineriai turi būti reguliariai ištuštinami.

73. Įstaigos patalpos, įrenginiai ir kitas inventorius prižiūrimi ir valomi taip, kad būtų užtikrinta švara.

74. Tualetų-prausyklų valymo inventorius turi būti paženklintas ir laikomas atskirai nuo kitų grupių patalpų valymo inventoriaus.

75. Valymo priemonės ir dezinfektantai turi būti laikomi saugiai, vaikams neprieinamoje vietoje.

76. Vaikų ugdymo patalpos turi būti vėdinamos skersvėjiniu būdu, kai patalpose nėra vaikų. Patalpų negalima vėdinti per tualetų-prausyklos patalpas. Vėdinamų patalpų temperatūra neturi nukristi žemiau 12° C.

77. Kiekvienam vaikui turi būti numatyta ne mažiau kaip po 2 komplektus lovos skalbinių, rankšluosčių rankoms, rankšluosčių kojoms ir čiuožinių užvalkalų. Lovo skalbiniai, rankšluosčiai keičiami pagal poreikį, bet ne rečiau kaip vieną kartą per savaitę savaitinėse grupėse ir vieną kartą per dvi savaites – dieninėse grupėse.

78. Žaislai neturi kelti pavojaus vaikų sveikatai ar rizikos juos nuryti, įkvėpti ar

susižeisti jais palietus odą, gleivinę, akis. Žaislai turi atitikti vaikų amžių, būti švarūs.

79. Patalpose turi nebūti graužikų ir kitų buitinių kenkėjų. Privalomą profilaktinį aplinkos kenksmingumo pašalinimą (dezinsekciją, dezinsekciją, deratizaciją) atlieka šiai veiklai licencijuoti asmenys [4.13].

80. Draudžiama atlikti privalomą profilaktinį aplinkos kenksmingumo pašalinimą (dezinsekciją, dezinsekciją, deratizaciją) vaikams esant įstaigoje. Įstaigos patalpos, kuriose atliekami remonto darbai, turi būti izoliuojamos nuo kitų patalpų / erdvių.

81. Nustačius ar įtarus užkrečiamosios ligos atvejį ar (ir) protrūkį, patalpos, įrenginiai, žaislai, inventoriūs valomi, dezinfekuojami pagal specialistų, vykdančių užkrečiamųjų ligų epidemiologinę priežiūrą ir kontrolę, nurodymus.

82. Privalomasis aplinkos kenksmingumo pašalinimas atliekamas teisės akto [4.18] nustatyta tvarka pagal epidemiologines reikmes.

83. Valymo priemonės turi būti naudojamos pagal paskirtį. Biocidai leidžiami naudoti teisės akto [4.7] nustatyta tvarka.

84. Asmenys, dirbantys su valymo ir dezinfekcijos priemonėmis, turi mokėti naudotis šiomis priemonėmis ir laikytis gamintojo ar tiekėjo saugos duomenų lapuose nurodytų sveikatos saugos reikalavimų.

85. Patalpų naudojimo metu atsiradę sienų, lubų, grindų, įrenginių ar inventoriaus defektai, galintys turėti įtakos vaikų sveikatai ir saugumui, šalinami nedelsiant.

X. MAISTO TVARKYMO PATALPŲ ĮRENGIMAS, PRIEŽIŪRA, MAISTO RUOŠIMAS

86. Vaikai įstaigoje maitinami šiltu maistu.

87. Maisto produktų tiekimas, maisto tvarkymo vietos įrengimas ir maisto tvarkymas turi atitikti teisės aktų [4.11, 4.12] reikalavimus.

88. Vaikų maitinimo valgiaraščiai turi būti sudaromi pagal rekomenduojamas paros energijos ir maistinių medžiagų normas vaikams, atsižvelgiant į vaikų ugdymo trukmę per parą (šios higienos normos 2 priedas). Maisto paruošimas ir patiekalų įvairumas turi atitikti vaikų amžiaus ypatumus ir sveikos mitybos principus bei taisykles.

89. Vaikų maitinimui neturi būti vartojami: subproduktai (inkstai, kepenys, smegenys, plaučiai); grybai; sultinių koncentratai; saldainiai, konditerijos gaminiai su kremu ir (ar) šokoladu; nealkoholiniai gėrimai su maisto priedais (dažikliais, konservantais, saldikliais); gazuoti gėrimai; bulvių traškučiai ir kiti riebaluose virti gaminiai; žuvies konservai; nepramoninės gamybos konservuoti gaminiai; žlėgtainiai; šaltiena; genetiškai modifikuotas maistas ar genetiškai modifikuotų sudedamųjų dalių turintys produktai; daug riebalų (daugiau nei 21 g/100 g), sočiųjų riebalų rūgščių (daugiau nei 6 g/100 g), cukraus (daugiau nei 18 g/100 g) ar druskos (daugiau nei 2,4 g/100 g) turintys produktai (mėsos produktai, konditerijos gaminiai).

90. Vaikų iki 1 metų maitinimo organizavimas:

90.1. vaikai iki 1 metų maitinami pagal individualius valgiaraščius, suderintus su tėvais pagal pateiktas gydytojo rekomendacijas. Valgiaraštyje turi būti nurodytos kiekvieno vaiko maitinimo valandos, motinos pieno ar adaptuotų pieno mišinių, kito maisto kiekiai;

90.2. turi būti pildomas ir saugomas grupėje kiekvieno vaiko mitybos lapas, kuriame iš karto po maitinimo užrašomas suvalgyto kiekvienos rūšies maisto kiekis;

90.3. sausieji mišiniai ruošiami pagal gamintojo instrukciją grupės virtuvėlėje prieš pat maitinimą;

90.4. motinos pienas gali būti atnešamas šviežias ar užšaldytas vieno maitinimo porcijomis maistui laikyti skirtuose induose:

90.4.1. motinos pienas atnešamas tos dienos maitinimui ir laikomas šaldytuve 4–5 °C temperatūroje;

90.4.2. šaldytas motinos pienas atšildomas kambario temperatūroje, šilto vandens

vonelėje arba kūdikių maisto šildytuve. Draudžiama motinos pieną atšildyti mikrobangų krosnelėje ar verdančio vandens vonelėje. Atšildyto motinos pieno negalima pakartotinai užšaldyti;

90.4.3. indai su atneštu motinos pienu turi būti paženklinėti, užrašant pieno nutraukimo laiką ir vaiko vardą, pavardę.

91. 1–7 m. amžiaus vaikų maitinimo organizavimas:

91.1. vaikai turi būti maitinami ne rečiau kaip kas 3,5–4 val. pagal valgiaraščius, patvirtintus įstaigos vadovo ir suderintus su teritorine visuomenės sveikatos priežiūros įstaiga. Sudaromi atskiri 10 dienų valgiaraščiai 1–3 ir 4–7 m. amžiaus vaikams;

91.2. pusryčiams vaikas turi gauti 20–25 proc., pietums – 35–40 proc., pavakariams ar priešpiečiams – 10–15 proc. (gali būti organizuojami abu maitinimai, tada jų bendras kaloringumas turi sudaryti 10–15 proc.), vakarienei – 20–25 proc. rekomenduojamo paros maisto raciono kaloringumo, jei tokie maitinimai yra valgiaraščiuose;

91.3. jeigu vaikai įstaigoje nemaitinami, turi būti sudaryta galimybė atsigerti geriamojo vandens reikalavimus atitinkančio vandens.

92. Draudžiama naudoti susidėvėjusius, įskilusius, apdaužytus kraštus indus ir aliumininius įrankius.

93. Maisto atliekos turi būti surenkamos į specialiai tam skirtą ir paženklintą kibirą ar kitą talpyklą. Po kiekvieno maitinimo atliekos išnešamos iš grupės patalpų. Kasdien, pašalinus atliekas, talpyklos turi būti išplaunamos.

XI. VAIKŲ PRIĖMIMAS, DIENOS REŽIMAS

94. Priimant vaiką į įstaigą ir vėliau kiekvienais metais turi būti pateiktas Vaiko sveikatos pažymėjimas (forma Nr. 027-1/a) [4.5, 4.10].

95. Draudžiama priimti sergančius ar (ir) turinčius užkrečiamųjų ligų požymių (karščiuoja, skundžiasi skausmu, viduriuoja, vemia, kosti, yra išskyrų iš nosies ir kt.) vaikus, taip pat turinčius utėlių ar glindų.

96. Vaikui sunegalavus įstaigoje, jis izoliuojamas iki atvykstant tėvams.

97. Po ligos vaikas gali būti priimtas į įstaigą tik tėvams (globėjams) pateikus gydytojo pažymą (F 094/a) [4.4].

98. Vaiko dienos režimas turi atitikti vaiko fiziologinius poreikius, jo amžiaus ypatumus, sveikatos būklę.

99. Aktyvi fizinė veikla turi būti organizuojama kasdien, atsižvelgiant į vaikų amžių ir sveikatos būklę.

100. Kasdien 2 kartus šviesiu paros metu vaikai turi būti išvedami į lauką. Žiemos metu – esant ne žemesnei kaip minus 12 °C temperatūrai ir silpnam vėjo greičiui (iki 2 m/sek.) arba ne žemesnei kaip minus 8 °C temperatūrai ir vidutiniam vėjo greičiui (nuo 2 iki 6 m/sek.).

XII. VAIKŲ IKI 1 METŲ AMŽIAUS PRIEŽIŪROS REIKALAVIMAI

101. Šalia grupės patalpų turi būti numatyta vieta vežimėliams laikyti.

102. Priėmimo-nusirengimo patalpoje turi būti vystymo stalas.

103. Žaidimo kambaryje ne mažesniu kaip 1 m atstumu nuo lango turi būti įrengtas maniežas su aptvaru, maitinimo kėdės.

104. Žaidimų kambaryje turi būti vystymo stalas, šalia jo praustuvė, rankšluosčių kabykla, uždaras indas nešvariems skalbiniams.

105. Vaikų grupėje pertvaros dalis tarp miegamojo ir žaidimų kambario turi būti įstiklinta.

106. Čiužiniai turi būti su atspariais drėgmei užvalkalais.

107. Maniežo, vystymo stalų danga turi būti lygi, atspari drėgmei, lengvai valoma ir dezinfekuojama.

108. Maniežo, lovelių sienelių vertikalūs tarpai turi būti ne didesni kaip 0,05 m. Maniežo aptvaro aukštis turi būti ne mažesnis kaip 0,8 m. Nevaikštančių vaikų maniežo apačios aukštis nuo grindų turi būti ne mažesnis 0,5 m.

109. Virtuvėlėje turi būti maisto paruošimo vieta, 2 skyrių plautuvė, šaldytuvas, įrenginys buteliukams virinti ar sterilizuoti.

110. Po kiekvieno panaudojimo buteliukai ir čiulptukai, buteliukų plovimo šepetėliai turi būti gerai išplaunami ir virinami apsemti vandens uždengtame inde 15 min.

111. Švarūs buteliukai ir čiulptukai laikomi uždaramame inde, buteliukų plovimo šepetėliai išdžiovinami ir laikomi sausi.

112. Vystymo stalai, maitinimo kėdės turi būti valomos po kiekvieno panaudojimo.

113. Nešvarios sauskelnės turi būti surenkamos ir laikomos atspariame drėgmei, lengvai valomame ir dezinfekuojamame inde su sandariu dangčiu, pastatytame vaikams neprieinamoje vietoje.

Lietuvos higienos normos HN 75:2010
„Įstaiga, vykdanči ikimokyklinio ir (ar)
priešmokyklinio ugdymo programą. Bendrieji
sveikatos saugos reikalavimai“
1 priedas

**NUODINGŲ AUGALŲ, DRAUDŽIAMŲ SODINTI ĮSTAIGOS TERITORIJOJE
APŽELDINIMO TIKSLU, SĄRAŠAS**

Augalas / augalų rūšys	Lotyniškas pavadinimas	Nuodingos augalo dalys
Amerikinė fitolaka	<i>Phytolacca americana</i>	Visas augalas, ypač lapai ir uogos
Baltasis čemerys	<i>Veratrum album</i>	Visas augalas, ypač šaknys
Brugmansijos	<i>Brugmansia spp.</i>	Visas augalas
Darželinis pupmedis	<i>Laburnum anagyroides</i>	Visas augalas
Juodoji drignė	<i>Hyoscyamus niger</i>	Visas augalas
Kukmedžiai	<i>Taxus spp.</i>	Visas augalas
Kurpelės	<i>Aconitum spp.</i>	Visas augalas, ypač lapai ir šaknys
Lobelio čemerys	<i>Veratrum lobelianum</i>	Visas augalas, ypač šaknys
Paprastasis ricinmedis	<i>Ricinus communis</i>	Visas augalas, ypač sėklos
Paprastasis žalčialunkis	<i>Daphne mezereum</i>	Visas augalas
Paprastoji durnaropė	<i>Datura stramonium</i>	Visas augalas, ypač sėklos ir lapai
Paprastoji pakalnutė	<i>Convallaria majalis</i>	Visas augalas
Paprastoji rusmenė	<i>Digitalis purpurea</i>	Lapai, žiedai, sėklos
Rudeninis vėlyvis	<i>Colchicum autumnale</i>	Visas augalas
Tabakas	<i>Nicotiana spp.</i>	Visas augalas
Vaistinė šunvyšnė	<i>Atropa belladonna</i>	Visas augalas, ypač uogos

Lietuvos higienos normos HN 75:2010
 „Įstaiga, vykdanči ikimokyklinio ir (ar)
 priešmokyklinio ugdymo programą. Bendrieji
 sveikatos saugos reikalavimai“
 2 priedas

PAROS ENERGIJOS IR MAISTINIŲ MEDŽIAGŲ NORMOS VAIKAMS

Vaiko amžius	Energija, kcal	Baltymai, g	Riebalai, g	Angliavandeniai, g
Iki 3 mėn.	Energijos kiekis = kūno svoris (kg) x 108 Baltymų kiekis = kūno svoris (kg) x 2,4 Riebalų kiekis = kūno svoris (kg) x 4,9 Angliavandenių kiekis = kūno svoris (kg) x 13,6			
4–6 mėn.				
7–9 mėn.	Energijos kiekis = kūno svoris (kg) x 96 Baltymų kiekis = kūno svoris (kg) x 2,1 Riebalų kiekis = kūno svoris (kg) x 3,7 Angliavandenių kiekis = kūno svoris (kg) x 13,6			
10–12 mėn.				
1–3 m.	1400	45	50	193
4–7 m.	1700	55	60	235